

חמש כיתות ההולכים בספינת הים

התשובה בימי אלול

הסיפור הבא מובא כמשל בספר "מנורת המאור":

כמו שאירע לחמש כיתות ההולכים בספינת הים, המשילום במדרש ואמרו, למה הדבר דומה:

לאנשים ההולכים בים בספינה ונתעכבו בה ימים רבים, ולא הגיעו אל מחוז חפצם. יום אחד נשבה רוח חזקה בים והוליך הספינה והאנשים אשר בה עד שהגיע לאי אחד בתוך הים, והיה הים סובב מכל רוח, ובאותו האי היו אילנות גבוהים עד מאוד והיו נושאים פרות ומיני מגדנות מכל מין ומין נחמד למראה וטוב למאכל. והיו באותו האי מעינות מים מתוקים מדבש והיו מתגברים והולכים ומשקים כל אותו האי עד שצמחו דשאיו ורבו עשבותיו והנצו פרותיו ושושניו, וענפי האילנות שלחו יונקותיהן ושריגיהן ולבשו העלין ועליהם כל עוף כנף פוצה פה ומצפצף, והיה המקום נחמד לשבת בין מעינות המים תחת צללי האילנות.

והיו בספינה חמש כיתות של בני אדם:

הכת הראשונה לא רצו לצאת מהספינה וללכת אל האי, כי אמרו: אם נצא מן הספינה אפשר שתבוא רוח ותוליך את הספינה ונשאר באי, ובשביל נחת רוח של שעה שנהיה באי בתאוות פרותיו, נפסיד עצמותינו אם תלך לה הספינה ונשאר באי ונמות.

הכת השנייה יצאו מן הספינה ונכנסו לאי אבל לא התמהמהו אלא אכלו מעט מהפרות וטיילו מעט על האי יחזרו מיד לספינה ומצאו מקומות שהניחו וישבו בהם ברווח ולא הפסידו כלום בשביל שנכנסו לאי.

הכת השלישית יצאו מן הספינה ונכנסו לאי, ואכלו מפרות האילנות וטיילו על האי ונתעכבו שם עד שבא הרוח והיו המלחים רוצים לנהוג ספינתם ולהלך לדרכם תקעו המלחים בחצוצרות... כששמעו קול החצוצרות מיד יראו על נפשותם ונכנסו לספינה ומצאו מקומות שישבו בני אדם בקצתם ורוצים לישב במקומות שנשאר, יושבים ביניהם בדוחק ולא מצאו מקומות ברווח כמו הראשונים.

הכת הרביעית היו אוכלים מפרות האילנות והיו שטין באי והולכין על כל עבריו והיו שומעין קול החצוצרות ואמרו: אע"פ שתקעו בחצוצרות לא ילכו עד שיקימו את התורן. הקימו את התורן ואמרו עדין לא ילכו עד שיפרשו את הנס. פרשו את הנס, אמרו: לא ילכו עד שיאכלו המלחים. ובכל זה יושבים באי ואוכלים בפירותיו ושכורים ביין תאוותם עד שהלכו המלחים ונהגו ספינתם והתחילה ללכת, כיון שהיתה הספינה הולכת אמרו: אם נמתין עתה רגע אחד - תלך לה הספינה, והרי אנו נפסדין וכליין. מיד רצו על שפת האי ונכנסו בים וסכנו עצמן עד שהגיעו אל הספינה ונכנסו בה ומצאו מקומן צר וישבו בדוחק ולא היה להם רוח כאחרים שלא נתעכבו כל כך באי.

הכת החמישית ישבו באי אוכלין ושותין ושמחין, ולא נתנו אל לבם לשוב אל הספינה עד שהלכה, ונשארו באי נעים ונדים. ועברו ימי החום, ובאו ימי הקור, ונשרו הפירות מן האילנות, ויבשו העלין, ונשארו לחורב ביום ולקרח בלילה ויצאו חיות רעות ומשונות מן האי והיו משחיתין בהם וטורפין ואוכלין בהם . . . וישבו באי עד שכלו ואבדו ונכרתו מן הספינה ומן האי.

קראנו את המשל, ננסה בעצמנו לפענח את הנמשל:

הים _____

הספינה _____

האי _____

הכת הראשונה: _____

מה מעשיהם? _____

מהי התוצאה? _____

הכת השניה: _____

מתי "חזרו לאי" ומדוע? _____

מהי התוצאה? _____

הכת השלישית: _____

מהי תקיעת החצוצרות שהחזירה אותם לספינה? _____

מהי התוצאה? _____

הכת הרביעית: _____

מה הנמשל לתקיעת החצוצרות, הרמת התורן, פריסת הנס וכו'? _____

מה גורם להם "לשוב לספינה"? _____

התוצאה: _____

הכת החמישית: _____

מה מעשיהם? _____

מהי התוצאה? _____

נקרא את הנמשל בדברי בעל "מנורת המאור"

וכן האדם בעולם הזה, מעשיו הטובים דומים לספינה ואם ילך מתום לבו וישב על משמרתו לעבוד את בוראו ולא ידיחנו יצרו ללכת אחר תועבות עולם הזה והבליו נכנס בשלום ויצא בשלום.

כך **הכת הראשונה** של בני אדם שלא רצו ליכנס באי הם הצדיקים גמורים שלא טעמו טעם חטא מימיהם וכבשו את יצרם ולא הלכו אחר תאוות עוה"ז . . . ולא נכנסו להאי הדומה לעבירות שמפתין את האדם בתענוגיהם והנמשך אחריהם יאבד והפורש מהם ינצל.

והכת הב' שנכנסו לאי ויצאו מיד דומין לבני אדם שחטאו וטעמו טעם החטא וחזרו בתשובה מיד בימי בחרותם, וזו היא התשובה מעולה כמו שאמרנו.

והכת הג' שלא יצאו מן האי עד ששמעו קול החצוצרות בספינה דומין לבני אדם שלא עשו תשובה עד עת זקנתם ויראו שעתם קצר ואז יעשו תשובה קודם שימותו ברשעם ואע"פ שהם בעלי תשובה אין מקומם ברווח כמו שלפניהם.

והכת הד' שלא יצאו מן האי עד שהתחילה הספינה ללכת . . . דומין לבני אדם שלא עשו תשובה עד שעת המיתה.

כי יראו כי אזלת יד וחייהם חלפו ואין להם חיים בעוה"ז עושין תשובה מפני יראתם מן המות.

והכת הה' . . . דומין לבני אדם הטבועים בעוה"ז בעומק תאוותם ההולכים אחרי שרירות לבם הרע ולא נתנו אל ליבן לעשות תשובה עד שמתו ברשעתן וכלו והלכו לאבדון ולבהלה ונהפך להם עונג העוה"ז לתולעה ולרימה.

* נסו לכתוב את הנמשל בלשונכם כך שיתאים לחזרה בתשובה בכל השנה ובימי אלול,

כאשר הכת הראשונה – אלו שלא חטאו,

הכת השניה – אלו שחוזרים בכל יום ובכל ער"ח על חטאם

הכת השלישית – אלו שחוזרים בימי אלול

הכת הרביעית – אלו שחוזרים רק לעת תפילת נעילה

הכת החמישית – אלו שאחרו את הספינה . . . האם הכל אבוד עבורם?